

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Uttalelse til søknad om tillatelse til å bygge Skarelva kraftverk i Målselv kommune

Det vises til brev fra Norges vassdrags- og energiverk (NVE) datert 15.09.17 med høring av søknad fra Tinfos AS om tillatelse til å bygge og drive Skarelva kraftverk i Målselv kommune.

Konklusjon

Fylkesmannen anser Skarelva kraftverk som et av de mindre konfliktfylte småkraftprosjektene i fylket. Fylkesmannen aksepterer derfor utbygging av Skarelva. Det bør imidlertid stilles krav om minstevannføringslipp tilsvarende 5-persentilen for sommer og vinter.

For alle vassdrag med fossefall er minstevannføring for å sikre vanndekket areal og bunndyrproduksjon et viktig avbøtende tiltak. Det samme er oppsetting av hekkekasser for fossefall på egnede steder, slik som avløpstunell fra kraftverket.

Det må også stilles krav om revegetering av rørgatetrase og andre områder det gjøres terrenginngrep. Det må ikke benyttes frø eller frøblandinger av arter som ikke forekommer på stedet. Fortrinnsvis bør torv og plantemateriale fjerne forsiktig og lagres slik at toppdekket kan tilbakeføres etter ferdigstillelse.

Det må videre gjøres avbøtende tiltak for å unngå unødig forstyrrelse av stedegent dyreliv og for å unngå at det settes kjørespor i våtmark og andre sårbare områder.

Inntaksdammen bør inngjerdes for å hindre reinsdyr og andre dyr fra å komme inn i inntaksdammen. Tidspunkt for anleggsarbeid må avtales med berørt reinbeitedistrikt.

Bakgrunn

Tinfos AS sine planer innebærer utnyttelse av et fall på 160 m i Skarelva. Inntaket vil ligge på kote 300 i Skarelva, mens kraftstasjonen er planlagt plassert på kote 140. Vannveien er planlagt som en 2350 m lang rørgate på elvas nordside.

Eksisterende skogsbilvei skal etter planen utbedres og forlenges med 250 m opp til inntaket. Det vil også være behov for å anlegge ca. 20 m ny permanent vei fra skogsbilveien ned til kraftstasjonen.

Middelvannføringen i Skarelva er beregnet til 650 l/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1300 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,8 MW, og estimert årsproduksjon blir på 5,7 GWh. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 2,6 km lang elvestrekning i Skarelva. Det søkes om å slippe en minstevannføring på 90 l/s hele året.

Kraftverket skal tilknyttes eksisterende 22 kV-nett gjennom 950 m nedgravd jordkabel. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av Skarelva kraftverk med tilhørende koplingsanlegg og kraftlinje.

Søknaden om tillatelse til å bygge Skarelva kraftverk behandles etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8.

Fylkesmannens har følgende merknader til søknaden:

Natur og miljøvern

Naturtyper og arts mangfold

Influensområdet til planlagte Skarelva kraftverk inngår i Mauken og Blåtind skyte- og øvingsfelt. I reguleringsplanen for skyte- og øvingsfeltet er det lagt inn en 30 m kantsone langs bl.a Skarelva hvor det bla er lagt restriksjoner på elvekryssing med kjøretøy. Dette for å opprettholde bekken med kantsone som en viktig del av naturmiljøet.

I følge naturbase ligger det en avgrenset naturtypelokalitet delvis innenfor influensområdet til det planlagte kraftverket. Naturtypen er en bjørkeskog med høgstauder og er gitt verdi C lokalt viktig. Den planlagte rørgaten vil berøre den nedre delen av denne forekomsten. I følge fagutredningen om biologisk mangfold som er utarbeidet i forbindelse med konsesjonssøknaden er imidlertid bjørkeskogen i denne delen av naturtypeforekomsten nylig hogd.

En ny naturtypelokalitet, naturtypen bekkeløft og bergvegg, ble registrert i området i forbindelse med kartleggingen av biologisk mangfold i tilknytning til konsesjonssøknaden. Denne er gitt verdi C lokalt viktig.

Naturtypen elveløp (NiN) er i Norsk rødliste for naturtyper 2011 passert i kategori nær truet (NT) på grunn av tilstandsreduksjon de siste 50 år. Enhver småkraftutbygging vil innebære økt belastning på denne naturtypen.

I følge Artskart er det gjort registreringer av jerv (EN) og gaupe (VU) nær influensområdet. Fossefall er også registrert i nærheten av tiltaksområdet. Fossefall kan derfor forventes å ha tilhold i elva. Forekomst av fossefall innenfor tiltaksområdet vil bli negativt påvirket av tiltaket. Det bør derfor iverksettes avbøtende tiltak som oppsetting av hekkedasser og krav til minstevannføringslipp.

Med unntak av jerv foreligger det ikke registreringer av rødlistede arter direkte tilknyttet tiltaksområdet. Utover eventuell forstyrrelser i anleggstiden forventes ikke jerv å bli nevneverdig negativt påvirket av den planlagte vannkraftutbygging.

Enkelte fuktighetskrevende arter som lever nær elveløpet vil også bli negativt påvirket av tiltaket. I forbindelse med kartleggingen biologisk mangfold i området ble det funnet enkelte krevende karplanter og en del mosearter som krever et visst innslag av kalkrikhet, men ingen sjeldne arter ble funnet. Tiltaksområdet er dominert av fattig vegetasjon, ung skog og fravær av bergvegger og fossesprøytoner. Potensialet for funn av sjeldne arter er derfor vurdert å være lavt.

Akvatisk miljø

Det ble ikke funnet verdifulle ferskvannslokaliteter i influensområdet i forbindelse med kartleggingen av akvatisk miljø. Selv om forekomst av fisk er ikke nærmere undersøkt, er elva vurdert å ha liten verdi for fisk. Fylkesmannen har ingen nyere data om fisk i området. I Skarvatnet finnes det røye. I utgangspunktet kan røye fra Skarvatnet slippe seg ned i Skarelva og gi grunnlag for fiske i Skarelva. Tidligere skjedde dette, men ifølge lokale kilder skjer ikke dette lenger på grunn av tiltak og inngrep gjort i forbindelse med Forsvarets aktivitet i området. I følge lokale kilder er elva derfor fisketom i dag.

Tiltaket berører vannforekomst Øvre Mårelva-Skardelva (196-468-R). Vannforekomsten er i dag berørt av Forvarets øvings- og skyteaktivitet i og med at hovedtyngden av anlegg for skarpskyting er konsentrert om bla Skardalen/Mårfjellskardet. Miljøtilstanden i vannforekomsten er på grunn av Forsvarets aktivitet i området satt til moderat. Forsvaret har imidlertid gjennomført undersøkelser i bla Skarelva, men det er ikke målt vesentlig forhøyde nivåer av prioriterte stoffer i elva. Vannforekomsten er derfor satt i ingen risiko for å nå målet om god økologisk og kjemisk tilstand innen 2021.

Skardelva har utløp i Mårelva rett oppstrøms Øverfossen. Mårelva har bestander av anadrome laksefisk. Etter bygging av laksetrapp i Mårelva i 2007 er anadrom strekning i Mårelva økt betydelig. Øverfossen vil imidlertid være vandringshinder for anadrom laksefisk. Skarelva har derfor ingen anadrom strekning.

Fylkesmannen støtter vurderingen om at influensområdet i Skarelva har liten verdi for fisk.

Landskap

Skarelva og Skardalen ligger i landskapsregion 34 «Indre bygder i Troms», men fjelltoppene nord for Skardalen ligger i landskapsregion 32 «Fjordbygder i Nordland og Troms»

Skardalen vurderes å ha visuelle kvaliteter som er representative for landskapet i denne regionen. Sett fra toppene omkring er Skardalen en del av et storslått landskap. Elveskaret skaper variasjon i landskapsopplevelsen. Eksisterende inngrep i området som veier, anlegg og flatehogst trekker imidlertid ned landskapsverdien og landskapsopplevelsen.

Bygging av inntaksdam, kraftstasjon, rørgate og veier i tilknytning til Skarelva kraftverk er vurdert å innebære liten tilleggsbelastning på landskapet og ha liten konsekvens for landskapet og landskapsopplevelsen. Forlenget vei og etablering av inntaksbasseng innebærer 0,3 km² bortfall av inngrepsfri sone 2 (1-3 km fra inngrep).

Friluftliv

Tiltaket og influensområdet ligger i sin helhet innenfor Forsvarets øvings- og skytefelt og området rundt elva bærer preg av både hogst og Forsvarets aktivitet. Skyte – og øvingsaktiviteten setter også visse restriksjoner på allmennhetens bruk av området. Det forekommer likevel noe friluftaktivitet i området, hovedsakelig knyttet til adkomst til toppene rundt Mårfjellet og noe elgjakt. Bygging og drift av Skarelva kraftverk vurderes likevel å ha liten negativ virkning på friluftslivet i området.

Minstevannføring

Beregnet middelvannføring i Skarelva ved vanninntaket er 0,65 m³/sek, mens 5-persentil sommervannføring (1/5 – 30/9) er beregnet til 0,18 m³/sek og 5-persentil vintervannføring (1/10 – 30/4) er beregnet til 0,08 m³/sek.

Det planlegges å slippe en minstevannføring i Skarelva tilsvarende alminnelig lavvannføring 0,09 m³/sek hele året.

An hensyn til vanddekket areal og bunndyrproduksjon vil Fylkesmannen vil anbefale minstevannføring tilsvarende 5-persentilen for sommer og vinter.

Reindrift

Dette omsøkte prosjektet er plassert i et område definert inn under Mauken/Tromsdalen reinbeitedistrikt, spesifikt et delområde benevnt som distrikt 27 Mauken. Beitetiden for dette området er 15.10 – 15.05. Det aktuelle området rundt Skarelva er definert som mest i bruk som høstvinter- og tidlig vinterbeite, men distriktet kan altså bruke området fra oktober til mai. Distriktet har en inntegnet flyttlei på sørsiden av Skardalen/Skarelva. Denne vil naturlig nok brukes innenfor beitetiden for Mauken-området.

Hvis man legger til grunn at det meste av anleggsarbeidet vil foregå på barmark vil det etter fylkesmannens syn være mulig å tilrettelegge slik at anleggsperioden ikke medføre utfordringer og driftsproblemer for reindriftsnæringen. Dette er for øvrig noe søker ifølge konsesjonssøknaden legger opp til, de det her fremkommer at søker skisserer en avtale med reinbeitedistriktet om hvordan anlegget og reindriften gjensidig skal varsles ved behov, slik at ulempene med anleggsperioden i størst mulig grad begrenses for reindriften.

Med tanke på en eventuell driftsfase må man se på de omsøkte installasjonene av permanent art, og hvordan de vil kunne påvirke reindriften bruk av området.

Kraftstasjonen planlegges lagt mellom eksisterende traktorvei og Skarelva på nordsiden av dalen/elva, og vil ikke generere annet trafikk til området enn det som er nødvendig i forbindelse med vedlikehold/tilsyn.

Rørgaten skisseres utført som nedgravd rør, også denne på nordsiden av dalen/elva. Således anser Fylkesmannen i driftsfasen vil ikke rørtraseen fungere som et stengsel for reinen og heller ikke ha noen praktisk innvirkning for reindriftsnæringens generelle bruk av området.

Inntaksdammen skisseres plassert på ca kote 300 rett nedenfor samløpet av Tverrelva og Skarelva. Med bakgrunn i kart, flyfoto og bilder i søknaden er Fylkesmannen av den oppfatning at inntaksdam med denne plassering ikke vil ha praktisk betydning for bruken av flyttleien i området. Ifølge søknaden så kan isleggingen ved inntaksbassenget, pga strøm i vannet og/eller høyere vanntemperatur, forsinkes noe. Videre at isen like ved inntaket kan bli usikker. Det skisseres at områder med usikker is omkring inntaket skal sikres for mennesker og reindrift.

Selv om skisserte inntaksområde ligger slik til at denne ikke kommer i berøring med flyttleien, vil enkelt dyr kunne bevege seg i dette området i forbindelse med beiting/trekk. Fylkesmannen er av den oppfatning at sikring av området med usikker is rundt inntaksdammen vil kunne være et avbøtende tiltak i forhold til eventuelle dyretragedier.

Adkomst til inntaksområdet er tenkt ved forsterking av eksisterende traktorvei/slep, i tillegg til at man må forlenge denne med ca 250 meter. Da området er innenfor skytefelt, anser fylkesmannen det som lite trolig at denne forsterkingen av traktorvei vil medføre en markert økning i menneskelig ferdsel i forbindelse med friluftsliv.

Etter en helhetsvurdering av aktuelle tiltaks konsekvenser for reindriftsnæringen, både under drifts- og anleggsfasen til omsøkte kraftverk, er fylkesmannens reindriftsfaglige vurdering at dette prosjektet, med god samhandling med berørte distrikt, kan gjennomføres uten store negative konsekvenser for reindriftsnæringen.

Samfunnssikkerhet

Troms Fylke er ikke selvforsynt med kraft. Småkraftverk bidrar i liten grad til å fylle opp leveringssikkerheten vinterstid, som er den mest utsatte årsperioden. Prinsipielt ønsker Fylkesmannen derfor at eksisterende kraftanlegg moderniserer og øker sin effektivitet samt, der det er mulig, å opparbeide magasinering for å sikre større effekt uttak og levering vinterstid.

Vi gjør oppmerksom på at all aktivitet i områder med mulig skredfare i aktsomhetskart, samt inngripen med anleggsveier og rørgater kan øke faren for jordskred og snøskred (flom i sidevassdrag). Ved fjerning av skog kan dette endre utløsningsområder for snø- og steinskred. Klimaendringer medfører gjerne kraftigere og hyppigere nedbørsmengder, dette må en ta høyde for i analysene og planleggingen. Eventuelle aktiviteter i anleggsfasen og driftsfasen må forankres i en ROS analyse etter plan og bygningsloven § 4-3 for anleggene. Analysene sendes respektive kommuner og objekt eier(e) før oppstart av aktiviteten.

Fylkesmannens innspill på samfunnssikkerhet er at en må ta hensyn til samfunnets behov for vinterkraft ved vurdering av planene. Samfunnssikkerhet er for utvikling og forbedret, økt eller sikret god magasinering i eksisterende utviklede kraftsystemer. Teknologisk forbedring av nåværende kraftstasjoner for å utnytte eksisterende magasinering må være å foretrekke.

Med hilsen

Evy Jørgensen e.f.
miljøverndirektør

Per Kristian Krogstad
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Kopi: Målselv kommune